122. Tiistaina 26 päivänä lokakuuta 1993

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

S.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon ja valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta sekä asiain ratkaisemisesta valtioneuvostossa ja sen ministeriöissä annetun lain kumoamisesta 3527

Hallituksen esitys n:o 184/1992 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11

2) Ehdotus laiksi yleisistä teistä annetun lain 84 §:n muuttamisesta 3528

Hallituksen esitys n:o 181
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 8

3) Ehdotukset laiksi tieliikennelain 66 ja 67 §:n ja tieliikennelain 4 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 71
Lakialoite n:o 57/1992 vp
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 9

Toinen käsittely:

4) Ehdotukset laeiksi työtuomioistuimesta annetun lain sekä asiakirjain lähettämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta 3531

Hallituksen esitys n:o 190
Lakivaliokunnan mietintö n:o 14

S.

5) Ehdotus laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta 3532

Hallituksen esitys n:o 115
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 36

6) Ehdotus laiksi maatilatalouden tuloverolain 13 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 118
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 37

7) Ehdotus laiksi maatilatalouden tuloverolain 9 ja 10 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 133
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 38

8) Ehdotus laiksi tilauslentoverosta annetun lain 6 §:n 1 kohdan ja 26 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 134
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 39

9) Ehdotus laiksi varallisuusverolain muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 142
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 40

10) Ehdotukset laeiksi potilasvahinkolain ja korkolain 1 §:n muuttamisesta 3533

Hallituksen esitys n:o 147
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 21

S.

Ensimmäinen käsittely:

11) Ehdotukset laeiksi yhtiöveron hyvityksestä annetun lain muuttamisesta ja yhtiöveron hyvityksen käsittelystä veronsaajille verovuodelta 1992 tehtävissä tilityksissä 3533

Hallituksen esitys n:o 109
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 41

12) Ehdotus laiksi tuloverolain 33 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 160
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 42

13) Ehdotus laiksi maaseutuelinkeinolain 59 a ja 59 b §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 204
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15

14) Ehdotus laiksi erikoissairaanhoitolain 47 §:n muuttamisesta 3537

Hallituksen esitys n:o 107
Toivomusaloite n:o 1109/1991 vp
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 22

15) Ehdotus laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 183
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 23

16) Ehdotukset laeiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain ja sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain 5 §:n muuttamisesta ..... „

Hallituksen esitys n:o 185
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 24

17) Ehdotukset laeiksi valtion eläkerahastosta annetun lain ja valtion liikelaitoksista annetun lain 25 §:n muuttamisesta ... „

S.

Hallituksen esitys n:o 175
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 25

18) Ehdotus laiksi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta 3537

Hallituksen esitys n:o 173
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 26

19) Ehdotus työvoimapalvelulaiksi ..... „

Hallituksen esitys n:o 102
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 7

20) Ehdotukset laeiksi työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta 3540

Hallituksen esitys n:o 103
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 8

Esitellään:

21) Hallituksen esitys n:o 210 Irlannin kanssa tulo- ja myyntivoittoveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ..... „

22) Hallituksen esitys n:o 214 Viron kanssa tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ..... „

23) Hallituksen esitys n:o 215 Pohjoismaiden välillä eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisistä pohjoismaisista työmarkkinoista tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 3541

24) Hallituksen esitys n:o 241 laiksi rakennussuojelulain muuttamisesta ..... „

S.

25) Ed. Kohijoen ym. lakialoite n:o 42 laiksi tuloverolain muuttamisesta 3541

26) Ed. A. Ojalan ym. lakialoite n:o 44 laiksi ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 35 d §:n muuttamisesta ..... „

Pöydällepanoa varten esitellään:

27) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 27 hallituksen esityksestä laiksi sotilasvammalain muuttamisesta (HE 169) 3543

28) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 28 hallituksen esityksestä laiksi työntekijäin eläkelain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 117) .. „

29) Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksestä laiksi nuorista työntekijöistä (HE 92) ..... „

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho E., Ala-Nissilä, Alaranta, Andersson, Biaudet, Dromberg, Hämäläinen, Jansson, Jokiniemi, Kemppainen, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laaksonen, Laivoranta, Linnainmaa, Moilanen, Mäkelä, Pekkarinen, Pelttari, Pokka, Puisto, Rajamäki, Riihijärvi, Rusanen, Räty, Sasi, Stenius-Kaukonen, Uosukainen, Vanhanen, Vehkaoja, Vuorensola ja Vähäkangas.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Stenius-Kaukonen, Mäkelä ja Puisto.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Hämäläinen, virkatehtävien vuoksi edustajat E. Aho, Moilanen ja Uosukainen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Ala-Nissilä, Alaranta, Dromberg, Kemppainen, Koskinen, Laaksonen, Laivoranta, Puisto, Riihijärvi, Vanhanen ja Vuorensola, tästä ja huomisesta päivästä virkatehtävien vuoksi edustajat Jansson ja Pekkarinen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Rajamäki ja Vähäkangas, kuluvan kuun 29 päivään yksityisasioiden vuoksi edustajat Linnainmaa, Pokka ja Rusanen sekä 30 päivään yksityisasioiden vuoksi ed. Räty.

Uusia hallituksen esityksiä

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 22 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 242—245 ja 247—252, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kirjalliset kysymykset

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 474, 476, 479, 480—484, 486, 488, 490—493, 495, 497, 498, 500, 501, 503 ja 513. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Ed. Helteen ym. välikysymys Suomen Säästöpankki — SSP Oy:n myymisestä muille pankeille

Ensimmäinen varapuhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään ed. Helteen ym. allekirjoittama välikysymys n:o 4 Suomen Säästöpankki — SSP Oy:n myymisestä muille pankeille.

Sihteeri lukee:

"Eduskunnalle

Kaikki Suomen talletuspankit myönsivät 1980-luvun loppuvuosina luottoja ilman vakuuksia tai aivan liian huonoilla vakuuksilla. Sen seurauksena pankit ovat kirjanneet luottotappioita yli 30 miljardia markkaa, ja järjestämättömien luottojen määrä on noin 70 miljardia markkaa. Näin ollen joka neljäs luottona annettu markka

on myönnetty velallisille, jotka eivät hoida tai eivät kykene hoitamaan velkojaan eivätkä maksa niitä takaisin.

Tällä menettelyllään pankit ovat vaarantaneet kansalaisten säästöt. Niiden turvaamiseksi tarvitaan pankkitukea.

Pankkituella, joka pankeille annetaan, ei ole ylärajaa, jos sille hyväksytään tietyt periaatteet. Automatiikka syntyy siitä, että yhtään pankkia ei päästetä konkurssiin, talletukset turvataan 100-prosenttisesti ja kaikki pankit pääomitetaan BIS:n suosituksen mukaan 8 prosentin tasolle.

Pankkituen myöntämisessä hallitus on tehnyt virheitä, joita korjataan uusilla virheillä.

Hallitus vastaa myös Suomen Säästöpankki Oy:n perustamisesta ja toimintaperiaatteista. Ratkaisun teki Valtion vakuusrahaston johtokunnan jaosto, ja on syytä uskoa, että myös hallituksen keskeiset ministerit hyväksyivät sen.

Nyt Suomen Säästöpankki Oy ollaan paloittelemassa neljään osaan muiden pankkien hyväksi.

Tietojen mukaan muut pankit maksavat säästöpankkien terveistä osista omituisin maksujärjestelyin 5,6 miljardia markkaa.

Kauppahintaa kiinnostavampi asia veronmaksajien näkökulmasta on, kuinka paljon säästöpankkien ongelmaomaisuutta siirretään ns. roskapankkiin.

Kun roskapankkiomaisuuden realisoiminen vienee toistakymmentä vuotta, koko sen ajan omaisuuden hankintahinnan korot juoksevat veronmaksajien tappioksi. Samaan aikaan muut pankit saavat itselleen sen tulon, joka Suomen Säästöpankki Oy:n tervehdyttämisen myötä olisi tullut pankin omistajien eli veronmaksajien hyväksi.

Säästöpankkien pilkkominen kilpailijoiden hyväksi on piilopankkitukea muille pankeille. Ne voivat jatkaa toimintaansa ilman saneerauksia, jotka olisivat välttämättömiä ja tarpeellisia erityisesti muiden pankkien johtoportaissa.

Muut pankit elävät valtion avoimen tuen ja piilotuen varassa, mutta siitä huolimatta niiden omistajat hyötyvät hallituksen tekemistä ratkaisuista.

Suuret liikepankit KOP ja SYP ovat saaneet valtiolta yli 1 700 miljoonaa markkaa korotonta lainaa kolmeksi vuodeksi. Sen lisäksi niiden ulkomaista rahanhankintaa helpotetaan valtion takuin ja valtion niiden puolesta maksamin koroin. Ja nyt ne saavat ilmeiseen alihintaan säästöpankkien terveen toiminnan niin, että valtio maksaa jäljelle jäävän roskapankin kaikki kustannukset.

Nämä järjestelyt eivät kuulu normaaliin markkinatalouteen. Markkinataloudessa on markkinakuri, mikä ei nyt valtion toimenpiteiden johdosta toteudu. Pankkien asiakkaiden kilpailutilanne vääristyy sen perusteella, miten pankkitukea hoidetaan.

On tiedossa, että säästöpankkien pilkkomisratkaisua on valmisteltu kesäkuusta lähtien, ja on ilmeistä, että kilpailijat ovat päässeet jakosuunnitelmaa tehtäessä hyötymään säästöpankkien liikesalaisuuksiin luettavista tiedoista. Näin ollen hallitus on johtanut eduskuntaa harhaan, kun se on ilmoittanut, että olisi vakavasti pohdittu veronmaksajille edullisempia ratkaisuja.

Suomalaiset veronmaksajat kokevat epäoikeudenmukaiseksi pankkituen, jolla ei ole ylärajaa. Sen lisäksi kansalaisilta salataan tietoa siitä, kenen velkoja maksajat maksavat. Siitä syystä olisi tarpeen perustaa erityisiä rekistereitä niistä yrityksistä ja yksityisistä kansalaisista, jotka ovat aiheuttaneet yhteiskunnalle peruuttamattomia luottotappioita.

Hallitus ei ole valmis murentamaan pankkisalaisuutta, vaikka ns. julkinen mielipide näyttää tukevan sellaisia esityksiä.

Pankkituki pannaan veronmaksajille maksuun muun muassa valtion maksujen ja verojen korotuksina, kunnallisverojen ja -maksujen korotuksina, eläkkeiden indeksikorotusten peruuttamisena ja lapsiperheiden toimeentulon heikentämisenä. Suomalainen hyvinvointivaltio murennetaan.

Valtio on sosialisoinut pankkien riskit, ja se pannaan maksuun kansalaisille.

Edellä olevan perusteella esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan välikysymyksen:

> Miksi ns. omistajavastuu ei toteudu muissa pankeissa, ja oliko tarpeen, että hallitus, jonka päätösvallassa Suomen Säästöpankki Oy:n pilkkominen oli, antaa tämän ratkaisun yhteydessä muille pankeille lisää piilotukea niiden pääomittamiseen käytettyjen korottomien lainojen sekä niille myönnettyjen valtion takuiden ja niiden puolesta maksettavien korkojen ja osinkojen ohella,
>
> miten markkinataloudessa turvataan pankkien ja yritysten välisen kilpailun neutraalisuus tässä tilanteessa, jossa pankit sitoutuvat pitkähköksi

ajaksi olemaan kilpailematta toistensa kanssa, ja

miten hallitus aikoo toimia pankkisalaisuuden avaamiseksi niin, että veronmaksajat saavat tietoa siitä, kenen suurten velallisten velkoja he maksavat pankkituen muodossa?

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 1993

Esko Helle
Esko-Juhani Tennilä
Asko Apukka
Marjatta Stenius-Kaukonen
Eila Rimmi
Iivo Polvi
Esko Seppänen
Jaakko Laakso
Timo Laaksonen
Pekka Haavisto
Eero Paloheimo
Tuija Maaret Pykäläinen
Satu Hassi
Matti Vähänäkki
Johannes Koskinen
Arja Ojala
Reijo Lindroos
Pentti Lahti-Nuuttila
Reijo Laitinen
Iiris Hacklin
Sinikka Hurskainen
Liisa Jaakonsaari
Anna-Liisa Kasurinen
Tarja Kautto
Erkki Tuomioja
Maija Rask
Timo Roos
Claes Andersson
Martti Korhonen
Juhani Vähäkangas
Pekka Leppänen
Ensio Laine
Osmo Polvinen
Jarmo Wahlström
Heli Astala
Raila Aho
Tuulikki Ukkola
Erkki Pulliainen
Ulla Anttila
Paavo Nikula
Heidi Hautala
Hannele Luukkainen
Kari Rajamäki
Heikki Rinne
Jukka Roos
Erja Lahikainen
Aarno von Bell
Jukka Gustafsson
Tarja Halonen
Lauri Metsämäki
Kyllikki Muttilainen
Riitta Myller
Mats Nyby
Kerttu Törnqvist
Marja-Leena Viljamaa
Antti Kalliomäki"

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 2 momentin mukaan on asia pantava pöydälle johonkin seuraavaan istuntoon. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia pannaan pöydälle huomenna keskiviikkona pidettävään täysistuntoon.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle huomiseen täysistuntoon.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Suominen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotukset laeiksi Suomen Hallitusmuodon ja valtioneuvoston ministeriöiden lukumäärästä ja yleisestä toimialasta annetun lain muuttamisesta sekä asiain ratkaisemisesta valtioneuvostossa ja sen ministeriöissä annetun lain kumoamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 184/1992 vp
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan, ja sen kuluessa on esitettävä kaikki asiassa tehtävät ehdotukset. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista.

Koska toisessa käsittelyssä päätetyt kolme lakiehdotusta muodostavat yhden kokonaisuuden ja kun ensimmäinen lakiehdotus on käsiteltävä perustuslain säätämisjärjestyksessä, ehdotan meneteltäväksi seuraavasti:

Ensin tehdään päätös siitä perustuslakivaliokunnan ehdotuksesta, joka koskee ensimmäisen lakiehdotuksen julistamista kiireelliseksi. Jos perustuslakivaliokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Jos ehdotus kiireelliseksi julistamisesta hylätään, tehdään päätös lakiehdotuksen hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään tai sen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten keskinäisen sidonnaisuuden vuoksi toinen ja kolmas lakiehdotus katsotaan vastaavasti hyväksytyiksi, hylätyiksi tai jätetyiksi lepäämään riippuen ensimmäisen lakiehdotuksen osalta tehtävistä päätöksistä.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ensimmäinen lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi yksimielisesti.

Ensimmäinen lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Toinen ja kolmas lakiehdotus katsotaan hyväksytyiksi.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi yleisistä teistä annetun lain 84 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 181
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 8

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laiksi tieliikennelain 66 ja 67 §:n ja tieliikennelain 4 §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys n:o 71
Lakialoite n:o 57/1992 vp
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 9

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. T e n n i l ä : Herra puhemies! Käsittelyssä on nyt esitys siitä, että autokoulujen perustaminen vapautetaan tarveharkinnasta. Niitä siis voi jatkossa perustaa vapaasti tietyin ehdoin.

Ehdotan lakiehdotuksen hylättäväksi siksi, että se on osa uusliberalistista linjausta, jossa ideana on, että markkinat ratkaisevat sen, kuka jää toimimaan yritysmaailmassa ja kuka kaatuu. Tämän lainmuutoksen seurauksena tietysti tapahtuu niin, että alalle tulee uusia yrittäjiä, kilpailu kiristyy. Mutta mitä siitä sitten seuraa?

Kustannuksia on alennettava, ja se voi tapahtua minun käsittääkseni vain siten, että opettajien määrää autokouluissa supistetaan, jolloin loput siellä työskentelevät joutuvat entistäkin tiukemmalle.

Toinen ja varma seuraus on se, että kun uusia yrittäjiä tulee, vanhoista joku kaatuu. Näin on siksi, että tämä liberalisointi sattuu vaiheeseen, jolloin jo muutoinkin koulutettavien määrä supistuu jo ikäluokkakoonkin vuoksi, eli autokouluihin tulee vähemmän ja vähemmän väkeä. Tässä tilanteessa, kun vapautetaan autokoulujen perustaminen, niin totta kai se tarkoittaa sitä, että vähemmästä väestä tappelee isompi yrittäjäjoukko. Tästä taas seuraa se, että siellä kaadutaan. Nyt jo on tätä kaatumista, mutta kun vapautus tapahtuu, sitten useammat firmat menevät nurin. Monet nykyisistä kaatuvat tai kaatuvat niistä, jotka sinne tulevat. Näin syntyy minusta turhia menetyksiä joko toiminnassa olevien autokoulujen osalta tai niiden osalta, jotka sinne lähtevät yrittämään eivätkä onnistu.

Tässä on minusta taustalla — ja haluan hieman puhua tästä taustasta, koska täällä kun käsitellään yksityiskohtia, taustoista ei yleensä paljon puhuta — kysymys siitä, että meillä on toteutettu uusliberalismia, jossa ideana on sääntelemätön markkinatalous. Siitähän on ollut kysymys myös liikenteen alalla, kun esimerkiksi katsastustoiminnassa ollaan menossa siihen, että valtion laitoksen rinnalle tulee kilpailevia laitoksia. Jossain vaiheessa taksien osalta tullaan menemään siihen, että tarveharkinta lopetetaan ja se menee vapaaksi jne. Minä näen nämä toimenpiteet kielteisinä, sillä minä uskon siihen, että hallinnon, viime kädessä "politiikan käden", mukanaolo on viisaampaa tällaisissa toiminnoissa, ylipäätään markkinatalouden toiminnassa, kuin se, että markkinat ratkaisevat sen, kuka jää ja kuka kaatuu, koska siinä tulee aina kustannuksia ja menetyksiä. Tämä on se iso tausta, josta minun kantani, ei nyt sinänsä maailman suurimmassa asiassa, kohoaa ja lähtee.

Tästä uusliberalismista vasemmistonkaan piirissä ei koskaan ole kunnolla minusta keskustelua käyty. Kun pankkitoiminta vapautettiin 80-luvulla sääntelystä ja ohjailusta ja jopa kontrollista, ei meitä kriitikkoja silloin monta ollut. Kyllä suuri osa hurraili ja nyökkäili, että nythän alkoi kulta-aika, kun kaikki saavat rahaa ja pankit voivat toimia niin kuin haluavat. Kun tämän uusliberalismin toteutuksen seuraamukset tulivat, uusliberalismin seuraamusten kriitikoiden joukko on nyt sankka, kun laskut ovat maksussa. Ajoissa ei niitä kriitikoita monta ollut.

Minä siis pidän viisaana, että on olemassa tarveharkintaa eli että hallinto, politiikka, on mukana, kun tehdään päätöksiä siitä, miten tavaroita tuotetaan, miten tuotetaan palveluja tai miten tuotetaan koulutusta jne. En minä pidä viisaana sellaista systeemiä, jossa todella markkinat saavat ratkaista kaiken. Tällaisista isoista taustoista kumpuavat myös hallituksen esitykset, joita on tulossa lisää tähän taloon myös liikenteen osalta.

Ei tämä tähän jää. Seuraavaksi tullaan ehdottamaan, että katsastustoimintaan tulee vapaa kilpailu. Se on sitä samaa linjanvetoa, isoa linjanvetoa. Katsastustoiminta menee kilpailun piiriin, ja siinäkin näen ongelmaksi juuri sen, että liikenneturva heikkenee, niin kuin tässäkin on pelättävissä, että kun kilpailu kiristyy, opettajien määrää vähennetään ja kalusto tulee heikommaksi, niin liikenneturvan puolelta seuraamukset lopulta löytyvät.

Eli minä näen, että joskus pieniltä näyttävillä asioilla on isot taustansa. En minä usko, että nämä hallituksen esitykset jostakin pienestä linjauksesta tai sattumasta kumpuavat. Ne lähtevät tästä isosta linjanvedosta, joka alkoi silloin, kun pankkitoiminnan sääntelyä lähdettiin vapauttamaan eli tämä uusliberalismi otettiin uskontunnustukseksi sinipunakaudella, ja siitä sitten on vain kiihdytelty. Seuraavaksi tulee liikenteen osalta katsastustoiminnan vapauttaminen kilpailun piiriin. Seuraava askel on taksitoiminta, jossa tarveharkinta asetetaan kyseenalaiseksi. Näin tämä menee kautta linjan. Sitten eduskunnan eteenkin voi tilata taksin tästä tai tuosta pisteestä, sitten siinä vertailla hintoja ja valita se, joka sattuu sopivaksi.

Mutta mikä näiden kaikkien seuraamuksena on? Se on se, että tulee häviäjiä, jotka menettävät kilpailun. Ja toisaalta, mikä on palvelutaso ja turvallisuuden taso erilaisissa toiminnoissa, kun mennään tällaiseen sääntelemättömään systeemiin? Minä, niin kuin sanottu, pidän viisaana sitä, että tässä politiikan käsi on mukana, kun markkinoiden kanssa toimitaan. Vaihtoehdot ovat, ja nyt puhun vasemmistolle, vähissä. Joko me kannatamme säänneltyä, ohjailtua markkinataloutta tai olemme tämän uusliberalistisen linjan kannalla. Tai ei sekään oikein hääviltä kuulosta, että tässä asiassa on säännellyn, ohjaillun markkinatalouden kannalla, ja kun niikseen menee, ei olekaan, vaan hyppelehtii linjasta toiseen.

Minä todella painotan sitä näkökulmaa, että kun supistuvasta koulutettavien porukasta on kysymys, niin monilla paikkakunnilla, arvoisat kansanedustajat, missä te asutte, käy niin, että siellä nyt toimivia autokouluja kaatuu, jos ja kun tämä laki tulee voimaan. Muistakaa se sitten, kun alkaa se vaihe, ettei sitten sanota, että oho, miten tässä näin kävi. Kyllä teidän täytyy tietää, mihin tällainen vapautus johtaa.

Ed. V. L a u k k a n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun kuuntelen ed. Tennilää, tulee väistämättä mieleen sanonta, että te siivilöitte hyttysen, mutta nielette kamelin. Ed. Tennilä, Suomi on osittain teidänkin päätöksenne perusteella ajautunut sellaiseen kansainväliseen kilpailuun, sellaisten markkinavoimien armoille, etteivät ainostaan jotkut autokoulut tai pienet yritykset romahda vaan koko Suomen kansantalous romahtaa. Tämän te olette hyväksynyt kirjaimellisesti. Olette ajanut tällaista politiikkaa, vaatinut, että Eta-sopimus hyväksytään ja että Suomi siis on täysin markkinavoimien armoilla. Miksi te tämän jälkeen valitatte sitä, että jokin pieni autokoulu tai jotkut autokoulut joutuvat tämän saman vapaan kilpailun uhriksi? Johdonmukaista olisi — ja puhun nyt todellakin vain johdonmukaisuudesta — että jos kerran vastustaa autokoulujen täysin vapaata kilpailua, pitäisi vastustaa myös sitä kansainvälistä vapaata kilpailua, jossa Suomi romahtaa sen takia, että muiden maiden alhaiset työvoimakustannukset johtavat siihen, että Suomessa ei voida valmistaa mitään ja näin kaikki tuotteet tulevat rajan takaa ja Suomella on 500 000 ihmistä työttöminä.

Ed. T e n n i l ä (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Vastaukseksi totean vain, että mitkään kansainväliset säädökset, Eta-käytäntö, joka ei ole vielä voimassa mutta joka on tulossa, tai edes EY-käytäntö eivät edellytä meiltä sitä, että tämän tyyppisissä toiminnoissa toimitaan siten kuin hallitus esittää eli mennään sääntelemättömään kilpailuun. Kyllä tämä yltiöliberalismi on täysin kotimainen tuote. Se on Ahon porvarihallituksen linjanveto, joka nyt näkyy tässä laissa tällä tavoin.

Ed. V i s t b a c k a : Herra puhemies! Osittain on yhdyttävä siihen, mitä ed. Tennilä totesi tarveharkinnan poistamisesta nimenomaan ylimenokauden osalta. Tällöin varmasti tulee vaikeuksia ja myös siltä osin, että sen jälkeen useat autokouluyrittäjät joutuvat lopettamaan toimintansa konkurssin tai jonkun muun seikan johdosta. Nimittäin tilannehan johtaa siihen, että useimmat autokoulunopettajat perustavat oman koulun. Sen johdosta mielestäni olisi ollut järkevää, että myös tämän lain osalta olisi ollut saman tyylinen järjestely kuin tavaraliikenteen osalta eli muutaman vuoden ylimenokauden aikana olisi lääneittäin pidetty jonkinlaisesta kiintiöjärjestelmästä kiinni, koska se ainakin tavaraliikenteen osalta toimi hyvin. Pidemmän päälle tämä varmasti toimii, mutta ylimenokausi on vaikea.

Toisaalta olisi toivonut, että autokouluopetus olisi säädetty tavallaan myös pakolliseksi perus-

kouluopetukseen liittyen, koska silloin se olisi ollut peruskoulutukseen liittyvä, niin kuin voi yleisesti sanoa, että autokoulun käyminen liittyy jokaisen kansalaisen erääseen vaiheeseen nimenomaan nuoruudessa.

Olemme hyväksymässä tämän lakiesityksen, mutta, herra puhemies, ehdotan, että lain perusteluissa nimenomaan ylimenokauden varalta lausuttaisiin: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkasti, kuinka autokoululupien vapauttaminen tarveharkinnasta vaikuttaa alan yrittäjien taloudelliseen tilanteeseen ja sitä kautta opetuksen tasoon, liikenneturvallisuuteen ja opetuskaluston kuntoon, sekä ryhtyy tarvittaessa asianmukaisiin toimiin."

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Kannatan ed. Tennilän äsken tekemää ehdotusta esillä olevan hallituksen esityksen hylkäämisestä. Olin näin ajatellut tehdä joka tapauksessa, mutta kun kuuntelin ed. V. Laukkasen puheenvuoron, jossa hän vaati logiikkaa, ja kun minä olin Eta-sopimusta vastaan, niin sen logiikan mukaan pitää sitten olla tätäkin vastaan.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Kun tässä kysymyksessä kuuntelee ed. Tennilän perusteluita, niin kansanedustaja on tietyllä tavalla kuin aasi kahden heinäkuorman välissä, ei tiedä, kummasta söisi. Lähden siitä, niin kuin ed. Vistbackan perustelulausumaehdotuksessakin todetaan, että ongelma on nimenomaan opetuksen tason, opetuskaluston tason ja laadun heikkenemisessä. Todennäköisesti tässä on suurin vaara.

Toisaalta täytyy sanoa, että autokoulun omistajat ovat aika tavalla monopolinsa turvin vedelleet isoja rahoja taskuunsa, toisin sanoen kyllä kilpailu silläkin puolella tältä osin on tervettä. Tästä syystä olemme päättäneet, että me olemme hallituksen esityksen eli mietinnön takana, mutta kun siihen lisätään ed. Vistbackan esittämä ponsi, niin siinä katsotaan sitä, mikä tässä on tarpeellista.

Herra puhemies! Kannatan ed. Vistbackan tekemää perustelulausumaehdotusta.

Ed. K a r h u n e n : Arvoisa puhemies! Kehottaisin ed. Aittoniemeä ja ed. Vistbackaa vielä lukemaan liikennevaliokunnan mietinnön, jossa todetaan, että liikennevaliokunta pitää tärkeänä, että liikenneministeriö seuraa autokouluelinkeinon kehittymistä ja ryhtyy tarpeellisiin toimiin alalle vahingollisen kehityksen ehkäisemiseksi. Eli itse asiassa esityksenne on jo valiokunnan mietinnössä sisällä.

Ed. Stenius-Kaukonen merkitään läsnä olevaksi.

Ed. V. L a u k k a n e n : Arvoisa puhemies! Huomautan vain siitä, että jos ajatellaan täysin vapaata kilpailua, niin ed. Tennilä ei näe sitä ratkaisevaa eroa, että vapaassa kansainvälisessä kilpailussa, jos kilpailu hävitään, markat jäävät rajojen ulkopuolelle. Mutta sikäli kuin kilpailua käydään Suomen rajojen sisäpuolella, niin se tuottaa parempaa tuottavuutta ja se on hyödyllisempää siinä mielessä, että kilpailu karsii sitä epätervettä puolta, mistä ed. Aittoniemikin puhui, ja rahat jäävät silti rajojen sisäpuolelle tässä rajojen sisäpuolella tapahtuvassa vapaassa kilpailussa. Mutta te, ed. Tennilä, olette edustanut sitä, että Suomen pitää mennä Eta-sopimuksen kautta täysin vapaaseen kansainväliseen kilpailuun, ja silloin periaatteessa myös esimerkiksi ulkomaiset autokoulut voivat sijoittautua tänne ja romahduttaa ajan myötä myös kotimaiset autokoulut.

Ed. V i s t b a c k a : Herra puhemies! Ed. Karhuselle voin todeta, että valiokuntahan on vain pitänyt tärkeänä lähinnä autokouluelinkeinon kehittymistä. Tässä perustelulausumassa nimenomaan edellytetään ja huomioidaan myös liikenneturvallisuus.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Tennilä ed. Laineen kannattamana ehdottanut, että toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Vistbacka on ed. Aittoniemen kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkasti, kuinka autokoululupien vapauttaminen tarveharkinnasta vaikuttaa alan yrittäjien taloudelliseen tilanteeseen ja sitä kautta opetuksen tasoon, liikenneturvallisuuteen ja opetuskaluston kuntoon, sekä ryhtyy tarvittaessa asianmukaisiin toimiin."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Mäkelä merkitään läsnä olevaksi.

Äänestykset ja päätökset:

P u h e m i e s : Ensin on äänestettävä toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Joka hyväksyy toisessa käsittelyssä päätetyn lakiehdotuksen, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

P u h e m i e s : Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

"Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Ala-Harja, Alho, Anttila S-L., Anttila U., Antvuori, Apukka, Astala, Aula, Backman, Bell von, Björkenheim, Donner, Enestam, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Hautala, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Huuhtanen, Ihamäki, Iivari, Jaakonsaari, Jouppila, Jurva, Järvilahti, Jääskeläinen, Kalli, Kalliomäki, Kallis, Kankaanniemi, Karhunen, Kasurinen, Kauppinen, Kautto, Kekkonen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korhonen, Korkeaoja, Korva, Koski, Laakkonen, Laakso, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Lahtinen, Laitinen, Lamminen, Laukkanen M., Laurila, Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Lindroos, Louvo, Luhtanen, Malm, Markkula, Mattila, Metsämäki, Morri, Muttilainen, Myller, Mäkelä, Mäki-Hakola, Mäkipää, Mölsä, Niinistö, Nikula, Nordman, Norrback, Nyby, Näsi, Ojala A., Ojala O., Ollila, Paakkinen, Paloheimo, Perho-Santala, Pesälä, Pietikäinen M., Pietikäinen S., Polvi, Polvinen, Puhakka, Pulliainen, Pura, Pykäläinen, Rask, Rauramo, Rehn O., Renko, Renlund, Rimmi, Rinne, Roos T., Rossi, Ryynänen, Rönnholm, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Salolainen, Savolainen, Seivästö, Skinnari, Stenius-Kaukonen, Suhola, Suhonen, Taina, Takala, Tiuri, Toivonen, Turunen, Tykkyläinen, Törnqvist, Ukkola, Urpilainen, Varpasuo, Vehkaoja, Viinanen, Viljamaa, Viljanen, Virrankoski, Vistbacka, Vuoristo, Vähänäkki, Väistö, Wahlström ja Zyskowicz.

"Ei" äänestävät edustajat Andersson, Laine, Leppänen P., Seppänen ja Tennilä.

"Tyhjää" äänestää ed. Laukkanen V.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Aho E., Ala-Nissilä, Alaranta, Biaudet, Dromberg, Heikkinen, Häkämies, Hämäläinen, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Juhantalo, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kanerva, Kemppainen, Koskinen, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Laaksonen, Laivoranta, Linnainmaa, Lipponen, Louekoski, Luttinen, Luukkainen, Moilanen, Paasio, Pekkarinen, Pelttari, Pokka, Puisto, Rajamäki, Ranta, Rehn E., Riihijärvi, Roos J., Rusanen, Räty, Sasi, Savela, Tuomioja, Uosukainen, Vanhanen, Vihriälä, Vuorensola, Vähäkangas, Väyrynen ja Westerlund.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 143 jaa- ja 5 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 50. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä perusteluja koskevasta ed. Vistbackan ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Vistbackan ehdotus "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 83 jaa- ja 58 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 57. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset laeiksi työtuomioistuimesta annetun lain sekä asiakirjain lähettämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 190
Lakivaliokunnan mietintö n:o 14

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 8, 15—27, 29, 31, 32, 32 a, 33, 33 a, 34, 34 a, 38, 39 ja 41—44 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 5 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi maidon, sianlihan ja viljan vientikustannusmaksusta annetun lain 9 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 115
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 36

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 36. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 9 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi maatilatalouden tuloverolain 13 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 118
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 37

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 37. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 13 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi maatilatalouden tuloverolain 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 133
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 38

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 38. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 9 ja 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus laiksi tilauslentoverosta annetun lain 6 §:n 1 kohdan ja 26 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 134
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 39

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 39. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 6 ja 26 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotus laiksi varallisuusverolain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 142
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 40

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 40. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdy-

tään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 6, 10, 13 ja 38 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotukset laeiksi potilasvahinkolain ja korkolain 1 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 147
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 21

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 21. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta
ensimmäisen lakiehdotuksen 5, 10 a ja 11 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä
toisen lakiehdotuksen 1 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.
Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Ehdotukset laeiksi yhtiöveron hyvityksestä annetun lain muuttamisesta ja yhtiöveron hyvityksen käsittelystä veronsaajille verovuodelta 1992 tehtävissä tilityksissä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 109
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 41

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 41.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Ehdotus laiksi tuloverolain 33 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 160
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 42

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 42.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

13) Ehdotus laiksi maaseutuelinkeinolain 59 a ja 59 b §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 204
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelu:

Ed. S-L. A n t t i l a : Herra puhemies! Maa-ja metsätalousvaliokunta on saanut valmistelevasti käsiteltäväkseen hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi maaseutuelinkeinolain 59 a ja 59 b §:n muuttamisesta. Esitys tuli valiokuntaan 18.10.93. Esityksen perusteluissa todetaan, että laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.11.93. Tästä johtuen valiokunta otti sen kiireellisenä asiana käsiteltäväkseen jo heti keskiviikkona 19.10., jolloin kuuntelimme asiasta ensimmäiset asiantuntijat. Asiantuntijakuulemisessa selvisi, että hallituksen esitykseen liittyviä pykäliä pitää tarkistaa, koska ne ovat sanamuodoltaan epäselviä. Aikataulusyistä valiokunta ajautui pakkotilanteeseen viedä mietintö läpi perjantaina 22.10.93. Erityisen ongelmalliseksi valiokuntatyössä koimme sen, että ministeriöiden, niin oikeusministeriön kuin myös maa- ja metsätalousministeriön, tarvittavat asianomaiset viranhaltijat olivat vaikeasti tavoitettavissa. Näin ei saa olla.

Herra puhemies! Eduskunnan puhemiesneuvosto päättää eduskunnan aikatauluista, istunnoista. Puhemiesneuvosto on myös päättänyt siitä, että budjettiin liittyvien budjettilakien tulee tiettyyn päivämäärään mennessä olla annettuina eduskunnalle. Vähin vaatimus on kuitenkin se, että hallitus omalta puoleltaan huolehtii siitä,

että eduskunnan valiokunnille annetaan riittävä aika lakiesitysten käsittelyyn. Kun lakiesityksen perusteluissa lukee, että laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 93, on minusta hallituksen ensisijainen velvollisuus huolehtia siitä, että lakiesitys annetaan eduskunnalle riittävän ajoissa. Ei ole oikein eikä myöskään mitenkään perusteltua se, että valiokunnat ajetaan pakkotilanteeseen asioiden käsittelyssä.

Erityisesti ongelmaksi on muodostunut asiantuntijoiksi haluttavien viranhaltijoiden tavoittaminen. Tässä tapauksessa kysymys oli oikeusministeriön viranhaltijasta. Kun kerran eduskunnan valiokuntalaitoksella ei ole omaa valmistelukoneistoa vaan ainoastaan sihteeri, joudumme me ilman muuta turvautumaan ministeriöitten asianvalmistelijoihin. Tällöin minusta kiistattoman selvää pitää olla sen, että asiaa valmistelevien virkamiesten tulee olla valiokunnan käytettävissä aina, kun siihen on tarvetta.

Hallituksen esityksen teknisessä tasossa on myös paljon parannettavaa. Vetoankin vakavasti hallitukseen ja erityisesti hallituksen pääministeriin — hän valitettavasti vain on tänään poissa — (Ed. Halonen: Tänäänkin!) että hallitus sisällään kävisi keskustelun aikatauluista ja lainsäädännön valmistelutasosta. Ymmärrän sen, että tänä taloudellisen kriisin aikana, jota Suomi parastaikaa elää, tulee toki eteen tilanteita, että eduskunnan on vuorokauden sisällä säädettävä ja vietävä kahden käsittelyn läpi lakeja, mutta ne ovat poikkeustapauksia. Kun kysymys on maaseutuelinkeinolain korkojen alentamisesta yhdellä prosenttiyksiköllä, olisi varmasti ollut mahdollista antaa esitys eduskunnalle jo syyskuussa eikä niin, että valiokunta saa sen 18.10.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maaseutuelinkeinolakia muutettavaksi niin, että myös maatila-, porotila- ja luontaiselinkeino- ja kolttalain sekä aikaisemman kolttalainsäädännön mukaisten lainojen ja valtion myyntihintasaamisten korkoa alennetaan yhdellä prosenttiyksiköllä. Eduskuntahan on viimeksi 28.6.91 hyväksynyt 1.7. silloin voimaan tulleen muutoksen, jolla korkoja korotettiin prosenttiyksiköstä 2,5 prosenttiin riippuen myönnetystä laina-ajasta. Korko korotettiin kuitenkin vähintään 4 prosenttiin tällöin. Yleisen korkokannan alentumisen johdosta hallitus esittääkin nyt yhden prosenttiyksikön alennusta maaseutuelinkeinolain mukaisiin korkoihin. Tämä vähentää maatilatalouden kehittämisrahastojen tuloja vuositasolla 35 miljoonaa markkaa. Esitys on perusteltu, mutta olisi ollut yleinen korkotasojen alennus huomioon ottaen perustellumpaa alentaa korkotasoa enemmänkin. Tässähän on käymässä nyt niin, että hiljattain sukupolvenvaihdoksen tehneet ja tilaansa merkittävästi investoinneilla kehittäneet maksavat korkeampaa korkoa pönkittääkseen maatilatalouden kehittämisrahaston tuloja.

Edelleen esitetään 59 b §:n muutoksella selvennettäväksi aikaisemman lainsäädännön nojalla myönnettyjen valtion lainojen ottamista valtion vastuulle.

Kun maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävissä lainoissa syntyy kaksi velkasuhdetta, toisaalta valtion ja luottolaitoksen ja toisaalta luottolaitoksen ja viljelijän välillä, on kysymys eräänlaisesta kaksiportaisesta velkasuhteesta. Niinpä maatilatalouden kehittämisrahaston ennen vuotta 93 myöntämät lainat ovat 80-prosenttisesti valtion vastuulla. Vuonna 93 ja sen jälkeen myönnettävät lainat ovat 100-prosenttisesti valtion vastuulla. 59 b §:n muutoksella selvennetään valtion ja luottolaitoksen välistä vastuuta menetyksistä. 59 b §:n muutoksella siinä muodossa, kun se valiokunnassa täsmennettiin, halutaan nimenomaan piiskata pankkeja toimimaan, kun säädetään, että hyvitystä menetyksestä ei suoriteta, ellei luottolaitos ole ryhtynyt asianomaisiin toimiin lainasta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden ehkäisemiseksi. Kysymyksessä on vakuuden arvon alentumisen johdosta syntyvät ongelmat. Valiokunta onkin täsmentänyt lain 59 a §:ää ottamalla huomioon sen, että myös on lainoja, joista ei vapaavuosien johdosta makseta korkoa. 59 b §:n säännöstä olemme valiokunnassa tarkistaneet selvemmäksi vastaamaan sitä tavoitetta ja pyrkimystä, mikä hallituksen esityksessä on.

Herra puhemies! Valiokunta käsitteli esityksen kiireellisenä eikä käytössä ollut käsittelyaika mahdollistanut asian riittävän perusteellista pohdintaa, mistä johtuen sosialidemokraattien valiokuntaryhmä poistui asian käsittelystä valiokunnan kokouksessa. Ymmärrän tämän menettelyn nimenomaan protestina aikataululle. Pidän sitä erittäin valitettavana. Valiokunnan puheenjohtajana lähden siitä, että pyrin tekemään kaikkeni, jotta valiokunnan työskentelyilmapiiri säilyisi asiallisena ja että ryhmien toivomukset mahdollisimman hyvin otettaisiin huomioon myös asiantuntijakuulemisessa. Nyt kuitenkin hallituksen meille antama aikataulu ei tähän antanut mahdollisuutta. Olkoon tämä viimeinen kerta, kun tällaisessa paniikissa teemme mietintöä.

Arvoisa puhemies! Ihan lopuksi haluaisinkin muistuttaa siitä, että edelleen maa- ja metsäta-

lousvaliokunta odottaa hallitukselta keskeisimpiä maatalouslakeja. Jos ei niitä pian saada, tämän syksyn aika ei riitä niiden käsittelemiseen.

Ed. Iivari: Arvoisa puhemies! Arvostan kovasti valiokunnan puheenjohtajan Sirkka-Liisa Anttilan nyt myöhään herännyttä katumusta siitä, kuinka maatalouden omaa velkasaneerauslakia käsiteltiin viime perjantaina eduskunnassa. Mehän kuulimme silloin perjantaiaamuna valiokunnan kokouksessa, että ei ole mahdollisuutta kuulla maatalousministeriön asiantuntijan lisäksi oikeusministeriön asiantuntijaa eikä ole mahdollista pyytää lausuntoa velkasaneeraukseen perehtyneeltä talousvaliokunnalta, koska tarkoitus on, että kyseinen maaseutuelinkeinolain muutos olisi viety perjantaina sekä ensimmäisen että toisen käsittelyn lävitse. No, perjantaina esitys oli pöydällepanoa varten salissa, joten valiokunta olisi tänä tiistaina ehtinyt kuunnella esimerkiksi talousvaliokunnan puheenjohtajaa Matti Louekoskea ja oikeusministeriön asiantuntija Könkkölää tämän lainsäädännön johdosta.

Tässä yhteydessä, kun puhutaan näistä menettelytavoista, niin tietysti täytyy tunnustaa sosialidemokraattisen valiokuntaryhmän käsityskyvyn rajallisuus. Ilmeisesti olemme heikommin eväin varustettuja eduskuntatyöhön kuin esimerkiksi vasemmistoliiton edustaja ja vihreiden edustaja valiokunnassa. Hehän katsoivat voivansa jäädä yhdessä hallituspuolueiden kanssa hyväksymään lakimuutoksen, jossa korkojen alentamisen ohella ehdotetaan, että ennen vuotta 1992 maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettyjen lainojen valtionvastuusäännöksiä muutetaan niin, että maaseutuelinkeinolain mukaisessa vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettävät lyhennysten maksuvapaudet jäisivät kokonaan valtion vahingoksi, kun aikaisemmin tämä vastuu oli 80 prosenttia.

Viime kesäkuussa salissa käsiteltiin aivan epätoivoisissa tunnelmissa maatalouden omaa velkasaneerauslakia. Jälleen kerran oli lakiesitys tuotu pikavauhdilla eduskuntaan. Jälleen kerran meitä estettiin kuuntelemasta, pyytämästä lausuntoa asiantuntijavaliokunnilta ja perehtymästä kunnolla lakiesitykseen. Kuitenkin maatalouden oma velkasaneerausjärjestelmä on järjestelmä, jota kansalaisten yhdenvertaisuuden vuoksi tulee voida verrata yksityisiä ja yrityksiä koskevaan velkasaneeraukseen.

Ehkä muistin virkistämiseksi lyhyesti voin todeta, että erona muihin velkasaneerausjärjestelmiin maatalouden oma velkasaneeraus perustuu vapaaehtoisuuteen. Sen lisäksi siinä on lyhennysten anteeksiannossa ja takaajien kohtelussa huomattavasti muusta velkasaneerauslainsäädännöstä poikkeavia kohtia. On tietysti hyvä, että asioita voidaan hoitaa ilman tuomioistuinta, mutta mitä on sanottava sellaisesta järjestelystä, jossa tuottaja, häntä avustava maaseutukeskus, joka suorittaa velkaneuvontaa näissä tapauksissa, ja paikallinen pankki, joka on kahdessa tapauksessa kolmesta osuuspankki, sopivat siitä, kuinka paljon pannaan järjestämättömiä lainoja valtion piikkiin eli kehittämisrahaston piikkiin? Näinhän tämä järjestelmä toimii, ja siitä huolimatta meillä ei ollut mahdollisuuksia jälleen kerran paneutua kunnolla lainmuutokseen.

Tulemme lakiesityksen toisessa käsittelyssä ehdottamaan, että lyhennysten maksuvapautusten jättämistä kokonaan valtion vahingoksi koskeva 59 b § hylätään. Hallitus voi tietysti halutessaan tuoda asian uudestaan paremmin valmisteltuna eduskuntaan ja sellaisella aikataululla, että eduskunta voi pyytää talous- ja lakivaliokunnilta lausunnot ja kuunnella riittävän määrän asiantuntijoita.

Lakiesityksen käsittely on todella hyvin surullinen esimerkki siitä, minkälaisessa pakkoraossa asioita tässä talossa päätetään. Tätä asiaa ei tee ollenkaan helpommin ymmärrettäväksi se, että joudumme tekemään vaikeita päätöksiä isoista asioista. Kohta eduskunta todella tekee työtä sillä tavalla, että millään ei ole enää mitään väliä. Kun yksikään kansanedustaja ei voi hallita kokonaisuutta täysin, minusta olisi erittäin tärkeätä, jos valiokunnissa edes voitaisiin tehdä niissä töissä, joita meille on annettu, nykyistä huolellisempaa työtä.

Toivon, että velkasaneerauksen ja pankkituen asiantuntijat salissa voisivat vaikka nyt evästää meitä siitä, millä tavalla maaseutuelinkeinolain muutos suhteutuu pankkitukeen ja pankkijärjestelmien väliseen kilpailuun ja millä tavalla se kohtelee maatilatalouden lainoja verrattuna yritysten ja yksityisten lainoihin.

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä kiitän ed. Iivaria siitä mielenkiinnosta, jota hän on juuri kohdistanut meikäläiseen valiokuntatyöskentelyssä. Kun osoitin valmiutta jatkaa asian käsittelyä, se perustui tietenkin siihen, että katsoin minulla olevat riittävät valmiudet tehdä ratkaisut asiassa. Näin yksinkertaista se on. Jos se on paha asia ja jos joku demari ei pysy kelkassa mukana, sillehän ei voi mitään.

Mitä tulee pankkijärjestelmien kilpailuun, minä muistelen viime torstain ja perjantain välistä yötä. Silloin pankkijärjestelmäkilpailua jossakin määrin olennaisesti maaseudulla vähennettiin, kun paikkakunnittain jäi vain yksi pankki jäljelle suurin piirtein, eli siinä suhteessa mittakaavat ovat aika persoonallisia.

Se, että on oppositiossa, ei tietenkään merkitse sitä, että aina on vastaan kaikkea. Minä en voi tämän laatuista politiikan tekoa ymmärtää lainkaan. Totean ed. Iivarille sen, että kun on tilaisuus vaikeassa tilanteessa auttaa valtiota säästämään, tässä tapauksessa vakuuksien osalta turvaamaan saataviaan, se pitää tehdä.

Vihoviimeiseksi: Nyt on 1,4 miljardia markkaa valtion varoja pankkipotissa, jota jaettiin viime torstain ja perjantain välisenä yönä. Niistä kannattaa olla syvästi huolissaan.

Ed. S-L. Anttila (vastauspuheenvuoro): Ed. Iivarin, valiokunnan varapuheenjohtajan, kritiikkiin siitä, että valiokunnalla pitää olla riittävä aika käsitellä esityksiä, yhdyn täysin. Olisin vastauspuheenvuorollani ainoastaan yhden kohdan ed. Iivarin puheenvuorossa oikaissut, ja se on se, että ei velkasaneeraaminen ihan niin yksinkertaista ole, että siinä pankki, maaseutukeskus ja tuottaja yhdessä sen sopivat. Ed. Iivari, siinä nimenomaan on maaseutuelinkeinopiiri mukana, joka edustaa valtion tahoa. Maaseutuelinkeinopiiriä sitoo laki velkasaneerauksesta ja siitä annettu asetus, eli ilman muuta siinä toimitaan virkavastuulla. Ei se ihan näin yksinkertaisesti tapahdu.

Ed. Saario: Herra puhemies! Ymmärrän varsin hyvin, että niiden valtion lainojen, joita seurataan peruskorkosidonnaisesti, korkoa tarkistetaan korkotilanteen muuttumisen johdosta, mutta on sanottava, ettei voinut välttyä epäilyksiltä, että on tapahtumassa suuri puhallus, kun tuotiin ehdotus, jota ei mitenkään perusteltu ja jonka ehdotuksen mukaan ennen vuotta 92 maatilatalouden kehittämisrahastosta myönnettyjen lainojen valtionvastuu muuttuisi sellaiseksi, että mikäli on saatu aikaan vapaaehtoinen velkajärjestely, kaikissa tapauksissa lyhennysten maksuvapaudet jäisivät kokonaan valtion vastuulle.

On ymmärrettävää, että maatalouden velkajärjestelyssä on epäilemättä paljon sellaisia kysymyksiä, jotka eivät avaudu helposti ja joihin täytyy suhtautua varsin vakavasti, mutta kun hallitus tuo tällaisen esityksen eikä sitä lainkaan perustella, mihin tällainen edelliseen lakiin nähden rakennettu selvä lisäys perustuu, tämä tuntuu kummalliselta. On pidettävä erittäin huonona lainsäädäntötoimena ja erittäin huonona hallintotoimena myös tällaista, että valiokunnalle tuodaan nieltäväksi paketti, josta me emme todella tiedä, mitä me olemme nielemässä.

Ed. Iivari: Arvoisa puhemies! Kiitän ed. Saariota siitä, että hän tuli rinnalleni tunnustamaan vajavaisuutensa nyt puheena olevan lainsäädännön edessä. Jos todella lain perusteluissa kerrotaan, että tarkoitus on saattaa lyhennysten maksuvapaudet kokonaan valtion vahingoksi, en minä oikein ymmärrä, miten lähtökohta lain käsittelylle olisi se, että tarkoituksena on säästää valtion varoja. Toki 59 b §:ään on kirjoitettu joitakin rajoituksia, jotka jollakin lailla lisäävät pankkien vastuita. Ilmeisesti sen vuoksi valiokunnassa kuultava asiantuntija sanoi, että tarkoituksena on myös palkita asiansa ja asiakkaansa hyvin hoitavia pankkeja. Tämähän on aika lailla epäilyksiä herättävää, jos pankkisurkeudessa on tarkoitus vielä palkita jotakin pankkiryhmää erikseen.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyesti ed. Iivarille: Minä ymmärrän asian sillä tavalla, että ongelmaksi on tullut se, että vakuudet eivät riitä ja toiset pankit ovat valvoneet vakuudet ja toiset eivät. Nyt on kysymys siitä, että kokonaisuudessaan maatilatalouden kehittämisrahaston varojen sanotaanko kohtalo pyrittäisiin valvomaan viimeiseen pisteeseen saakka.

Ed. S-L. Anttila: Arvoisa puhemies! Ed. Pulliainen pitkälti jo totesi sen, jonka itsekin aioin todeta. Ei tarkoitus ole mitenkään palkita vaan varmistaa se, että ne pankit, jotka ovat välittäneet ja myöntäneet maatilatalouden kehittämisrahaston varoista lainoja, huolehtisivat myös vakuuksista. Pykälässähän nimenomaan varmistetaan sitä, että jos niistä on huolehdittu, asia on hyvä, mutta jos ei, niin asia jää pankin kontolle.

Ed. Iivari: Arvoisa puhemies! Lain pääasialliseksi sisällöksi on sanottu, että tarkoitus on, että vapaaehtoisessa velkajärjestelyssä myönnettävät lyhennysten maksuvapautukset jäisivät kokonaan valtion vahingoksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä

P u h e m i e s : Päiväjärjestyksestä poistetaan 14) asia.

---

15) Ehdotus laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 183
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 23

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 23.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

16) Ehdotukset laeiksi maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain ja sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 185
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 24

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 24.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

17) Ehdotukset laeiksi valtion eläkerahastosta annetun lain ja valtion liikelaitoksista annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 175
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 25

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 25.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

18) Ehdotus laiksi kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 173
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 26

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 26.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

19) Ehdotus työvoimapalvelulaiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 102
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 7

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. S t e n i u s - K a u k o n e n : Herra puhemies! Työasiainvaliokunnan jäsenet eivät ilmeisesti ensimmäisessä käsittelyssä ole halunneet asiaan puuttua, mutta omalta osaltani haluaisin sen jo tehdä.

Uudella työvoimapalvelulailla korvataan mm. vanha työnvälityslaki. Tähän lakiin haluan ottaa sen verran suoraan kantaa, että nyt, kun tämä laki tekee mahdolliseksi yksityisten työvoimatoimistojen perustamisen, kun olen näitä pykäliä katsellut, mielestäni näiden valvonta jää varsin puutteelliseksi. Eräs perustelu, miksi valvontaa pitäisi mielestäni säännellä jo pykälissä tai ainakin työministeriön toimesta valvoa alaa hyvin tarkkaan ja antaa selvät ohjeet, on juuri viime aikoina esiin noussut keskustelu työvoimatoimistojen välittämistä erilaisista voidaan sanoa seksiteollisuuden työpaikoista. Tuntuu siltä, että tämä on aivan teollisuudeksi muodostunut, niin rönsyilevää tarjonta tuntuu olevan.

Eräässä lehtihaastattelussa muistaakseni Helsingin työvoimatoimiston johtaja — tästä nyt en ole aivan varma, kuitenkin Helsingin työvoimatoimiston joku virkailija — sanoi suurin piirtein siihen tapaan, että niin kauan aikaa kuin uusi

työvoimapalvelulaki ei ole vielä astunut voimaan, valtion työvoimatoimistojen on välitettävä näitä seksityöpaikkoja. Tästä kannanotosta voi tehdä sen johtopäätöksen, että työvoimatoimistot odottavat, että syntyy yksityisiä työvoimapalvelutoimistoja välittämään juuri tämän alan työpaikkoja. Juuri tämä on seikka, joka mielestäni vaatisi selkeät säännökset siitä, miten näitä yksityisiä palveluja valvotaan.

Viime viikolla käydyn keskustelun perusteella haluaisin vielä, koska se nimenomaan liittyy tähän uudistettavaan lainsäädäntöön, palata ministeri Pekkarisen vastaukseen. Ministeri Pekkarinen totesi siihen malliin, että tällä hetkellä työvoimatoimistot eivät aktiivisesti tarjoa seksityöpaikkoja vaan ne ovat itsepalvelutoimintojen piirissä. Mitä tarkoittaa, että ne ovat itsepalvelutoimintojen piirissä? Se tarkoittaa sitä, että kun työvoimatoimistoon astuu, niin kuin Pirkanmaan kansanedustajat eilen Oriveden työvoimatoimistoon, niin työvoimatoimiston pöydällä on iso pino valtion julkaisemaa lehteä Avoimet työpaikat, joka ilmestyy viikoittain. Viime viikolla totesin, mitä siellä tarjottiin luonnontieteellisellä ym. alalla alanimikkeellä "Toimittajat ja taiteilijat": kaksi työpaikkaa topless-tarjoilijoille, tai useampia, mutta kaksi ilmoitusta topless-tarjoilijoille ja nonstop-striptease-tanssijoille. Tämä on siis ainoa toimittajille ja taiteilijoille tarjolla oleva työ tällä hetkellä.

Nämä samat ilmoitukset ovat tämän viikon lehdessä, joka siellä oli tarjolla jokaiselle työvoimatoimiston asiakkaalle. Ei tämä puhu sen puolesta, että työvoimatoimisto ei aktiivisesti tarjoaisi näitä palveluja, vaan tämä on se, mihin ensimmäisenä työtön työnhakija tai työssäkin oleva työnhakija joutuu tarttumaan, kun hän työvoimatoimistoon tulee tahtoi hän sitä tai ei, koska tässä ovat kaikki muutkin avoimet työpaikat, ja ei osaa varmasti varoa, jos ei ole kiinnostunut näistä.

Kun työvoimaministeriön toimesta nimenomaan oli annettu ymmärtää, että näitä tarjotaan vain niille, jotka ovat halukkaita tällaisiin työpaikkoihin tai jotka ovat kiinnostuneita tällaisista työpaikoista, niin tämä nykyinen menettely ei mielestäni vastaa tätä.

Mutta olen tyytyväinen siihen, että kun tänä päivänä keskustelin työministeriön virkamiehen kanssa, joka näitä asioita valmistelee ja joka ilmeisesti oli ministeri Pekkarisen vastaustakin valmistellut, niin hän totesi juuri sen keskustelun perusteella, mikä kyselytunnilla viimeksi käytiin, että työministeriön on aiheellista nyt jo ennen kuin tänne eduskuntaan tulee tasa-arvolakiesitys, johon työasiainvaliokunta on mietinnössäänkin kiinnittänyt huomiota, katsoa, miten näitä säännöksiä tulisi tehdä.

Tässä välissä totean, että työasiainvaliokunta toteaa, että ihmisarvoisen elämän ja työn puolustamisen lähtökohdista valiokunta katsoo, ettei valtion tukea ja työnvälitys- tai muita työvoimapalveluja saa ohjata ihmisarvoa alentaviin töihin. Valiokunta käsittelee asiaa tasa-arvolain uudistuksen yhteydessä myöhemmin. Tämä asiahan työasiainvaliokuntaankin nousi vasta aivan käsittelyn viime vaiheessa.

Luultavasti tasa-arvolain muutosesitys tänne tulee. Ministeri Rehniä ei ole viime aikoina näkynyt. Hän olisi voinut kertoa, missä vaiheessa esitys on, mutta ilmeisesti se on odotettavissa pikapuoliinkin. Mutta joka tapauksessa kun kyselytunnilla luin tasa-arvolain hallituksen esityksen perusteluja, niin niiden säännösten perusteella mielestäni näihin asioihin voi nyt jo täysin puuttua. Olen tyytyväinen siihen, että työministeriössä nyt jo on luettu tasa-arvolain perusteluja ja valmistaudutaan siihen, että työministeriö omilla säännöksillään rajoittaisi tarjontaa myös itsepalvelualalla seksityöpaikkojen osalta. Minusta se vastaa juuri sitä tasa-arvolain edellytystä, että valtion viranomaisten ei tule edistää syrjintää merkitseviä toimia. Sanamuotoa nyt en juuri ulkoa muista, mutta tämä oli ajatuksellinen sisältö. Toivon, että tämä työministeriön päätös nopeasti valmistellaan työministeriössä.

Tässä yhteydessä haluaisin ottaa vielä esille sen, että eiväthän nämä asiat ole olleet pelkästään työministeriön Avoimet työpaikat -ilmoituksissa, vaan ilmoituksia on ollut myös lehdissä. Niissä tosin ei niinkään ole tarjottu työpaikkoja. Kyllä niiden joukossa kuitenkin on selviä työpaikkatarjouksia myös alalle haluaville, mutta ennen kaikkea siellä tarjotaan mainoksia. Siinä mielessä tasa-arvoa koskevassa selonteossa, minkä hallitus viime syksynä antoi, hallitus totesi, että tasa-arvoa mainonnassa valvovan neuvoston tulisi itse puuttua siihen, mitä on pidettävä tasa-arvoa loukkaavana mainoksena.

Tämän neuvoston kokoonpanon olen nyt selvittänyt, siellä on viisi naista ja kaksi miestä. Kun sen päätökset ovat salaisia, niin en saanut selville, onko sille kukaan tehnyt valituksia näistä ilmoituksista, enkä myöskään saanut selville sitä, minkälaisia päätöksiä on annettu. Vain viisi päätöksistä on julkistettu, ja ne eivät ole koskeneet näitä ilmoituksia. Sen vuoksi olen tänään kerännyt naispuolisten kansanedustajien nimiä — toivot-

tavasti tätä nyt miehet eivät pidä syrjintänä, jos he haluavat osallistua tähän meidän kirjelmäämme, niin kaikin mokomin — mutta olen laatinut tasa-arvoa mainonnassa valvovalle neuvostolle kirjelmän, jossa pyydämme selvitystä esimerkinomaisesti Iltalehdessä tänä päivänä 26.10. julkaistuista seksipalvelujen välitystä koskevista mainoksista, onko niitä pidettävä tasa-arvolain perusteluissa ja eduskunnan kannanotoissa tarkoitetulla tavalla tasa-arvoa loukkaavina. Nämä kyllä osittain, niin kuin totesin, ovat myös selvästi työnhakuilmoituksia, joten ne kuuluvat tämänkin lain käsittelyyn ja ennen kaikkea tämän lain valvonnan yhteyteen.

Ed. Puisto merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Liikkanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen erityisesti ed. Stenius-Kaukosen puheenvuoron sitä osaa, missä hän toteaa, kuinka kontrolli pelaa, jos tälle alueelle tulee yksityisiä palveluja. On tosiaan ihmeteltävä, jos lähdetään kerimään asiaa siltä kannalta, että kontrolli pitää olla jo, kun emme edes tiedä, millä lailla mikin toimii, vaikka se olisi kuinka hyödyllistä.

Minä uskon ja luotan siihen, että kun tällä alalla lainsäädäntö pääosin on ollut voimassa noin 30 vuotta, niin me tarvitsemme tällaista uutta lainsäädäntöä, missä koordinoidaan kaikki säännökset, koska kentällä on aikamoista vaikeutta ja ongelmia tulkita näitä lakeja. Niitä on tehty niin eri aikoina.

Näin ollen näkisin, että kyllä yksityisiä palveluja pitää saada rinnalle tällaisena aikana, jolloin meidän pitää voida muuntua. Työvoimatoimistoissa työskentelevät ovat erittäin suuren paineen alla ja joutuvat usein mekaaniseen työhön eivätkä ehdi ulospäin suuntautuvaan työhön.

Minä ainakin tervehdin hyvin tyydytyksellä tätä uutta lakia ja toivon, että se tulee mahdollisimman nopeasti voimaan laajentaen ja tehostaen palveluja.

Ed. Aittoniemi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Stenius-Kaukosen puheenvuoron jälkimmäinen osa oli aiheesta "rinnat muusilla" vai toisinpäin, vanhaa kyselytuntia koskien. Minä pidän kyllä asiaa vähän hurskasteluna. Ensinnäkään sellaisia työpaikkoja, jotka ovat laillisia työpaikkoja, ei pidä salata vaan pitää antaa mahdollisuus siihen, jos joku haluaa sitä työtä tehdä. Minä tiedän kyllä nämä ongelmat, mitä siinä saattaa olla. Jos ihminen joutuu vastoin tahtoaan tällaiseen työhön saadakseen leipää, niin se on tietysti silloin vähän vaikea asia.

Mitä tulee tasa-arvokysymykseen, niin kyllä miehiäkin otetaan näihin töihin. Olen katsellut televisiosta, että kyllä naiset kovin innokkaasti katsovat edessään pyyheliina päällä olevaa miestä ja katsovat sinne pyyhelinan allekin, ei se nyt ole välttämättä tasa-arvokysymys. Näitä työpaikkoja tarjotaan myös miehille.

Sen sijaan näissä asioissa olisi paljon tärkeämpää kiinnittää huomiota seksipuhelinten valvontaan, joita koskevia ilmoituksia lehdet ovat väärällään ja jotka aiheuttavat varmasti kymmenienkintuhansien markkojen laskuja joillekin hiukan poikkeaville ihmisille vuodessa, jotka laskut ulosottomies sitten käy perimässä. Näihin pitäisi kiinnittää huomiota. Tämä on suuri ongelma tällä hetkellä yhteiskunnassa eikä niinkään se, että palkataan joitakin naisia ja miehiä tietynlaisissa tarkoituksissa ravintoloihin töihin. Se ei kai nyt niin suuri ongelma meillä ole.

Ed. Stenius-Kaukonen (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Liikkanen totesi kai siihen malliin, että kontrollia ei tarvita. Ennen kuin työvoimapalvelulaki on voitu eduskunnassa säätää, on Suomen täytynyt irtisanoa Ilon sopimus, joka on koskenut juuri säännöksiä työnvälityksen toimiluvista ja palvelumaksuista. Mielestäni tämä kuvastaa sitä, että kyllä tässä nyt jossain määrin liikutaan vaarallisella alueella, jos Suomi on aikaisemmin ratifioinut Ilon sopimuksen, jonka tarkoituksena on nimenomaan ollut suojella työntekijöitä. Jos tällainen sopimus pitää ensin irtisanoa ennen kuin tämä laki voidaan hyväksyä, niin mielestäni se antaa aiheen nimenomaan epäillä, mitä seuraa siitä, kun tämä laki on hyväksytty. Sen vuoksi on erityisen tärkeää valvoa ja kontrolloida sitä, minkälaisiksi yksityiset työvoimatoimistot muodostuvat.

Ed. Aittoniemen puheenvuoroon ehkä ei enempää kannata tässä yhteydessä puuttua. Totean nyt vielä nimenomaan sen, että juuri näistä mainoksista me olemme lähettämässä kirjelmää tasa-arvoa mainonnassa valvovalle neuvostolle, jotta saadaan selkeät pelisäännöt, mikä on syrjintää ja mikä on tasa-arvoa loukkaavaa ja mikä ei.

Ed. Mäkipää: Arvoisa puhemies! Kuten ed. Stenius-Kaukonen mainitsi, me emme työasiainvaliokunnassa käsitelleet ns. seksipalvelu-

asiaa, koska katsoimme, että tämä vaatii aivan erillisen käsittelyn. Toivottavasti pian tulee työasiainvaliokuntaan käsiteltäväksi tasa-arvolaki, jossa voidaan viime päivinä paljon puhuttaneista seksipalveluasioista puhua.

Mutta jottei työvoimapalvelu ole nyt ainoastaan seksipalvelulaki, niin tämähän tarkoittaa, että työvoimapalvelua ovat työnvälitys, ammatinvalinnanohjaus, työvoimapoliittinen aikuiskoulutus, koulutus sekä ammatillinen kuntoutus, ja mikä tärkeintä, nämä peruspalvelut pysyvät edelleen maksuttomina.

Valiokunta oli yksimielinen siitä, että on myös tärkeätä, että yksityisillä työnvälityksillä on mahdollisuus antaa erilaisia palveluja. Kun täällä oli huolta, miten valvonta pelaa, niin työsuojeluviranomaiset valvovat sekä yksityistä että valtion työnvälitystoimintaa. Toivottavasti siihen on riittävät edellytykset.

Mutta mikä meitä työasiainvaliokunnan jäseniä huolestutti, oli tietysti se, että tämän päivän työvoimatoimistojen taakat ovat kolminkertaistuneet, koska työttömiä on yli 500 000. Pidimme myös erittäin tärkeänä, että työvoimaviranomaiset sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoviranomaiset pelaavat yhteen niin, että kun sinne työtön ihminen tulee, on kysymyksessä nuori tai vanhempi ihminen, hänet otettaisiin kokonaisvaltaiseen tarkasteluun ja hänellä on mahdollisuus tosiaan viranomaisten, työvoimapalveluhenkilöiden kanssa miettiä, mikä aina kullekin henkilölle on tarpeellista, onko se mahdollisesti koulutus, työpaikka vai jokin muu.

Täällä on muutama pieni kohta, kolme erillistä pykälämuutosta, joihin oppositio tulee toisessa käsittelyssä tekemään muutosehdotukset. Mutta mielestäni koko työvoimapalvelulaki on yksi askel parempaan suuntaan.

Ed. L i i k k a n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Stenius-Kaukonen ei nyt kuunnellut ihan tarkkaan puheenvuoroani, koska en missään vaiheessa sanonut, että ei kontrollia tarvita, vaan totesin, että ihmettelen, jos yleensä tällaisen hyvän lainsäädännön vastaanottaminen jo lähtee siitä, että aletaan epäilemään, miten se toimii ja toimiiko kontrolli. Minusta tässä maassa on ihan tarpeeksi kontrolloitu vähän kaikkea liian kanssa. Lähdetään ensin katsomaan ja annetaan luovuuden ja aktiivisuuden valloittaa yhä enemmän. Me tarvitsemme nimenomaan työllisyyspolitiikassa uusia ideoita, ja ne uudet ideat eivät yleensä tule vanhalta perustalta vaan tarvitaan uusia ulottuvuuksia. Tätä tarkoitin äsken.

Ed. L a a k k o n e n : Arvoisa herra puhemies! Ed. Liikkaselle haluan vastata, että meidän maassamme ei ole ollut tarpeeksi kontrollia, koska esimerkiksi tämä seksi-ilmoittelu on paisunut tällaiseksi. Muuten kristillinen liitto nosti saman asian esille tasa-arvoselonteon sekä lähete- että palautekeskustelussa. Silloin eduskunnassa ei kukaan halunnut keskustella asiasta, mutta on hyvä, että myöhemmin asia on noussut esille. Olen henkilökohtaisesti sitä mieltä, että vanha irtolaislaki, joka kumottiin muistaakseni vuonna 1987, olisi aivan tarpeen tänä aikana.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

20) Ehdotukset laeiksi työsuojelun valvonnasta ja muutoksenhausta työsuojeluasioissa annetun lain ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 103
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 8

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

21) Hallituksen esitys n:o 210 Irlannin kanssa tulo- ja myyntivoittoveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

22) Hallituksen esitys n:o 214 Viron kanssa tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

työasiainvaliokuntaan:

23) Hallituksen esitys n:o 215 Pohjoismaiden välillä eräiden terveyden- ja sairaanhoidon henkilöstöryhmien sekä eläinlääkäreiden yhteisistä pohjoismaisista työmarkkinoista tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ympäristövaliokuntaan:

24) Hallituksen esitys n:o 241 laiksi rakennussuojelulain muuttamisesta

---

25) Ed. Kohijoen ym. lakialoite n:o 42 laiksi tuloverolain muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. K o h i j o k i : Herra puhemies! Lahjoituksilla on ollut vuosikymmenien ajan erinomaisen tärkeä merkitys siinä vapaaehtoisessa huoltotyössä, jota sodasta kärsimään joutuneiden auttamiseksi on tehty. Jo sotien aikana näki valtiovalta välttämättömäksi luoda kanavat kansalaisten vapaaehtoiselle avustustoiminnalle. Sodasta kärsimään joutuneiden hyväksi tehdyt määräsuuruiset lahjoitukset sai vähentää vuoteen 1989 saakka valtionverotuksessa.

Sotainvalidien sekä muiden veteraanien, sotaleskien ja heidän perheidensä hyväksi tehdyillä lahjoituksilla on voitu hyvin merkittävällä tavalla paikata niitä aukkoja, joita yhteiskunnan taholta järjestetyssä sosiaali- ja terveydenhuollon turvassa on ollut ja edelleen yksittäistapauksissa ilmenee. Suoranaisen taloudellisen tuen lisäksi on lahjoitusvaroilla voitu rahoittaa sotavammaisten hoitolaitoksien rakentamista ja niiden välinehankintoja. On voitu tukea sodasta kärsimään joutuneiden sotainvalidien ja muiden veteraanien sekä sotaleskien ja orpojen asuntojen korjaustoimintaa sekä ylläpitää sotilasvammakorvauksia koskevaa neuvontatoimintaa. Eräänä konkreettisena esimerkkinä tässä yhteydessä sopii mainita, että mm. Kaunialan sotavammasairaalan rakentaminen toteutettiin aikanaan lahjoitusvarojen turvin, samoin sen laajennusosa sekä suurimmalta osalta myös sisustus- ja välinehankinnat. Valtiolta tuolloin ei niihin tarkoituksiin varoja saatu.

Edellä lyhyesti kerrottua yhteiskunnan kannalta tärkeää avustustoimintaa on hyvin merkittävällä tavalla kannustanut lahjoittajille annettu oikeus verovähennykseen. Lahjoitusten verovähennysoikeuden poistaminen on tuntuvasti vaikeuttanut lahjoitusvarojen saantia sotainvalidien sekä muiden veteraanien hyväksi tehtävään huoltotyöhön. Ikääntymisen ja toimeentulon vaikeutumisen myötä on tuen ja avun tarve maamme lähes 40 000 sotainvalidin ja yli 200 000 muun veteraanin joukossa kuitenkin lisääntynyt. Palauttamalla sodasta kärsimään joutuneiden hyväksi tehtävien lahjoitusten verovähennysoikeus voitaisiin edelleen kannustaa ja aktivoida vapaaehtoistyötä niiden vanhuudenhuollon turvaamiseksi, joiden ansiota maamme vapaus on.

Tässä yhteydessä on syytä huomata, että eräät suomalaisen kulttuuritoiminnan hyväksi tehtävät lahjoitukset aivan oikein edelleen oikeuttavat verovähennykseen. Mutta tulisi huomata myös se, että kulttuuritoimintammekin ja oman kulttuurimme olemassaolo turvattiin sekin viime sotien aikana. Se oli koko kansan taistelua valheen varjossa maahamme hyökännyttä kommunistista hirmuvaltaa vastaan, joka silloin uhkasi meiltä tuhota sen, mitä meillä oli. Jos itsenäisyyttämme silloin ei olisi onnistuttu säilyttämään, olisi tilanne Suomessa parhaassakin tapauksessa sen kaltainen kuin se on neuvostokommunismin orjakomennon vuosikymmenien jälkeen miltei silmiemme edessä Baltiassa.

Juhlapuheissa on viime aikoina aivan oikein arvostettu sotainvalidien ja muiden veteraanien uhrauksia. Eduskunnalle nyt esitettävän lakialoitteen, jonka myös useat muut edustajat ovat allekirjoittaneet, olen tehnyt vakuuttuneena siitä, että palauttamalla vuoteen 1989 voimassa ollut tässä tarkoitettu verovähennysoikeus voitaisiin merkittävästi tehostaa lahjoitusvarojen saamista sotavammaisten ja vuodeveteraanien huoltotyöhön. Samassa tarkoituksessahan tasavallan presidenttikin edelleen säännöllisesti kahdesti vuodessa vetoaa koko kansaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

26) Ed. A. Ojalan ym. lakialoite n:o 44 laiksi ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 31 d §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. A. O j a l a : Arvoisa puhemies! Vaikean työllisyystilanteen lievittämiseksi lisättiin vuoden 1993 talousarvioon noin 500 miljoonaa markkaa ns. Relanderin rahoja aikuisten ammatillisen perus- ja jatkolinjakoulutuksen ostotoimintaan. Näillä rahoilla lääninhallitukset ovat ostaneet noin 40 000 aikuiselle tai nuorelle ammatillisen peruskoulutuspaikan, jatkolinjapaikan tai kieli-, tietotekniikka-, yrittäjänkoulutus- tai kansainvälistymiskoulutuspaikan. Lisäksi on ostettu runsaasti ammatillista täydennyskoulutusta. Toiminta on ollut varsin tuloksellista ja samalla on voitu varmistaa, että määrärahat menevät koulutuspaikkojen luomiseen.

Valtion vuoden 1994 talousarvioesityksen mukaan kyseisen perus- ja jatkokoulutuksen ostomahdollisuus poistettaisiin pääosin ja ostotoiminnan mahdollistaneen säännöksen, lain 1686/92 31 d §:n, voimassaoloaika päättyy tämän vuoden lopussa. Ilman ostojärjestelmän jatkamista aikuisten omaehtoisen ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen aloituspaikat vähenisivät merkittävästi tämän vuotisesta.

Aikuiskoulutuksen voimavarat pienenevät vuoden 1993 tasoon nähden 240 miljoonaa markkaa ja ovat vuoden 1992 toteutuneella tasolla. Tämä tarkoittaa, että ns. Relanderin esitysten pohjalta aikuiskoulutukseen tehdyt lisäsatsaukset poistetaan. Vuoteen 1992 verrattuna voimakkaimmin leikkaukset kohdistuvat yleissivistävään aikuiskoulutukseen eli kansanopistot, kansalais- ja työväenopistot ja järjestömuotoinen sivistystyö ovat mukana. Näin tuntuva koulutuksen voimavarojen leikkaus lyhyessä ajassa merkitsee väistämättä opetuksen vaikeutumista. Budjetissa ennakoidaan koulutusmäärien pysyvän suurin piirtein ennallaan tai kasvavan, mutta luvuilla ei ole mitään merkitystä, koska arviot perustuvat alennettuihin yksikkökustannuksiin ja ovat vääriä. Toisin sanoen ne eivät toteudu, koska kunnilla eikä muillakaan koulutuslaitoksia ylläpitävillä tahoilla ole mahdollisuutta kattaa omista varoistaan puuttuvaa valtionosuutta esimerkiksi ammattikoulutuksessa.

Omaehtoinen ammatillinen ostokoulutus on osoittautunut valtionosuusjärjestelmän kautta rahoitettua koulutusta halvemmaksi. Hintaero on ostokoulutuksen hyväksi jopa 25 prosenttia. Omaehtoisen ammatillisen aikuiskoulutuksen ostomäärärahat menevät suoraan koulutusta järjestäville oppilaitoksille, jolloin voidaan varmistaa, että ne käytetään kokonaisuudessaan uusien koulutuspaikkojen luomiseen. On pelättävissä, että valtionosuusjärjestelmän kautta kunnille ohjattavia määrärahoja voidaan käyttää myös muihin tarkoituksiin etenkin nykyisessä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa.

Omaehtoinen ostokoulutus on selvästi myös työvoimapoliittista koulutusta edullisempaa. Omaehtoisen koulutuksen opiskelijatyöpäivä maksaa kaikki opetus-, opintotuki- ja työttömystukikulut mukaan lukien vain noin puolet työvoimapoliittisen koulutuksen opiskelijatyöpäivän hinnasta. Lisäksi on syytä huomata, että lääninhallitukset ostavat pääasiassa tutkintotavoitteista ammatillista peruskoulutusta ja jatkolinjoja, kun taas työvoimahallinto ostaa pääasiassa 3—4 kuukauden mittaisia ammatillisen koulutuksen moduleja.

Työvoimapoliittista koulutusta lisäämällä ei näin ollen voida korvata omaehtoisen koulutuksen vähentämistä. Niitä molempia tarvitaan ritirinnan, jotta mahdollistetaan koulutuksen laajuus ja riittävyys. Omaehtoisena ostokoulutuksena on järjestetty runsaasti yrittäjyyskoulutusta ja kansainvälistymiskoulutusta sekä kunkin alan ns. kärkitietoa koskevaa koulutusta, jotka ovat nyt vaarassa supistua olennaisesti. Emmekö me tarvitse juuri tämän tyyppisiä tietoja ja taitoja lähivuosina kipeästi? Säästämmekö tässäkin nurinkurisesti tulevaisuutemme kustannuksella?

Tänä vuonna omaehtoista ammatillista aikuiskoulutusta on voitu ostaa myös kesäyliopistoilta, kansanopistoilta, kansalais- ja työväenopistoilta, liikunnan koulutuskeskuksilta ja konservatorioilta. Tämä mahdollisuus on nyt loppumassa ellei ostosäännösten voimassaoloa jatketa. Samoin teollisuus- ja liikealojen erikoisoppilaitosten toiminta on supistumassa olennaisesti, mikäli ostomahdollisuuksia rajoitetaan. Nuorten kieli-, tietotekniikka-, yrittäjyys- ja kansainvälistymiskoulutus poistuisivat käytännössä kokonaan.

Esitystä omaehtoisen koulutuksen jatkamisesta on vastustettu tämän vuoden koulutuksen nopeaan käynnistymiseen liittyneiden ongelmien vuoksi. Uutuudesta johtuvat ongelmat poistuvat, kun koulutuspolitiikan pitkäjänteisyyttä lisätään. Toinen paha ongelma on ollut koulutukseen pääsyn vaikeus taloudellisten seikkojen vuoksi. Opintotuen leikkaukset koskevat kipeästi ja vaikeuttavat koulutukseen hakeutumista. Mutta myös nämä ongelmat on poistettavissa,

mikäli hallitus niin haluaa. Näihin ongelmiin on sivistysvaliokunta jo puuttunut ensi vuoden budjetista annetussa lausunnossaan n:o 3, joka lähetettiin valtiovarainvaliokunnalle. Tähän kysymykseen palaamme myös valiokunnassa käsittelyssä olevan opintotukilain yhteydessä.

Joka tapauksessa omaehtoisen ammatillisen aikuiskoulutuksen ostojärjestelmä on osoittanut tuloksellisuutensa, toimivuutensa ja taloudellisuutensa. Sen avulla on tämän vuoden aikana pystytty järjestämään lähes 40 000 aikuiselle ja nuorelle ammatillinen perus- tai jatkokoulutuspaikka. Tällaista jo olemassa olevaa ja hyvin toimivaa järjestelmää kannattaa käyttää edelleen hyväksi. Ihmisten ammattitaitoa kehittämällä varustamme kansalaisia tulevaisuuden rakentamiseen ja helpotamme edes pieneltä osalta tätä mieletöntä työttömyyttä.

Lakiehdotukseni tarkoitus on, että ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 31 d §:n väliaikainen muutos voitaisiin säätää pysyväksi. Samalla valtion vuoden 1994 talousarvioon olisi otettava riittävät määrärahat ostokoulutuksen säilyttämiseen nykyisellä tasolla, kuten myös sivistysvaliokunnan lausunnossa n:o 3 valtiovarainvaliokunnalle ehdotetaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon:

27) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 27 (HE 169)

28) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 28 (HE 117)

29) Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 9 (HE 92)

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15.40.

Täysistunto lopetetaan kello 15.31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen